

DIOGEN

pro kultura magazin pro culture magazine

www.dioгенpro.com

SPECIAL BOOK OF PROCEEDINGS EDITION No. 1

01.09.2015

BOOK OF PROCEEDINGS

I International Symposium on Culture of Remembrance

Bosnia and Herzegovina



INTERNATIONAL UNIVERSITY OF SARAJEVO



pro kultura magazin pro culture magazine

“Culture of Remembrance: Twilight or New Awakening”



International University of Sarajevo
12—13 April, 2014 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

CULTURE OF REMEMBRANCE

Book of proceedings

I INTERNATIONAL SYMPOSIUM

*“Bosnia and Herzegovina – Culture of remembrance:
Twilight or new Awakening“*

Editors

Sabahudin Hadžialić

Alma Jeftić

Publisher

DIOGEN pro culture magazine

Special book of proceedings edition No. 1

Pg. 252

Design - DTP

DIOGEN pro culture magazine

Print

Media biro & My copy

Sarajevo

ISSN 2296-0937 (print)

ISSN 2296-0929 (online)

2015

**I INTERNATIONAL SYMPOSIUM
CULTURE OF REMEMBRANCE**

*“Bosnia and Herzegovina – Culture of remembrance:
Twilight or new Awakening“*

**I MEĐUNARODNI SIMPOZIJ
KULTURA SJEĆANJA**

*„Bosna i Hercegovina – Kultura sjećanja:
Sumrak ili Novo buđenje“*

**И МЕЂУНАРОДНИ СИМПОЗИЈ
КУЛТУРА СЈЕЋАЊА**

*„Босна и Херцеговина – Култура сјећања:
Сумрак или Ново буђење“*

Abstracts live video here:

<http://www.diogenpro.com/symposium-12-13-april-2014.html>

Organised by

Sabahudin Hadžialić MSc, Editor in chief, DIOGEN pro culture magazine, USA
Alma Jeftić M.A., Psychology Program, International University of Sarajevo

Program Committee

1. Prof. dr. Ismet Dizdarević, professor emeritus, University of Sarajevo
2. Prof. Dr. Nerzuk Ćurak, Coordinator of Postgraduate Program, Professor at Faculty of Political Sciences, University of Sarajevo
3. Prof. Dr. Dragan Popadić, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, University of Belgrade
4. Drago Vuković, PhD, Associate Professor at Faculty of Philosophy, University of East Sarajevo
5. Assoc. Prof. Dr Hasan Korkut, Dean of Faculty of Business and Administration, International University of Sarajevo
6. Assist. Prof. Dr. Jasmina Šoše Selimotic, Fordham University, New York, USA
7. Assist. Prof. Dr Aliye Fatma Mataraci, Social and Political Science Program, International University of Sarajevo
8. Assist. Prof. Dr Barbara Ann Brown, English Language and Literature Program, Faculty of Arts and Social Sciences, International University of Sarajevo
9. Assist. Prof. Meliha Teparic, Visual Arts and Visual Communication Design Program, International University of Sarajevo
10. Sabahudin Hadžialić MSc; Editor in chief, DIOGEN pro culture Magazine, USA
11. Alma Jeftić M.A., Psychology Program, International University of Sarajevo

Organisational committee

1. Samira Begman, DIOGEN pro culture Magazine, USA
2. Goran Vrhunc, DIOGEN pro culture Magazine, USA
3. Senior Assistant Almasa Mulalic, M.A., English language and literature Program, International University of Sarajevo
4. Alma Jeftić M.A., Psychology Program, International University of Sarajevo
5. Sabahudin Hadžialić MSc; Editor in chief, DIOGEN pro culture Magazine, USA

Support staff: Alma Pašalić, Ajla Huseinović (NGO Altruist LIGHT) and Kasim Aydin (IUS), Berivan Kirmizisac (IUS)

Papers

Contents

1. Nicolas Moll - "When A Man Does Good...": Representations of Help and Rescue
in Movies about the 1992-1995 War in Bosnia and Herzegovina 7
2. Adis Elias Fejzić – Addis – "Stećak: A (dis)continuity of resurrection of the art of *stećak*" 19
3. Lejla Panjeta – "Interpretation of View in Cinema: Bosnian Film from 1997 to 2013" 29
4. Azra Mehić, Mehmet Can, Jasmin Jusufović – "Red Jacket with a Hood" 37
5. Danis Fejzić – "Affirmation of "ugly" art and its role in the culture of memory" 45
6. Srđan Šušnica – "Culture of oblivion or remembrance: Conversion of the city identity" 53
7. Mario Katić – "War of Architecture: Creating New Places of Competing memory in
Bosnia and Herzegovina" 79
8. Vahida Đedović, Slađana Ilić – "Miner of Husino" – statue, now and then" 91
9. Dževad Drino, Benjamina Londrc – "Damnatio Memoriae – Spaces of Memory" 99
10. Džemal Sokolović - "Remembrance for the Future: 1914 – 2014" 103
11. Mirko Bilandžić, Danijela Lucić – "Controversy over the Sarajevo assassination –
Is it a terrorist act?" 129
12. Nedžad Novalić – „Sarajevo assassination in our memory (interpretation of the Sarajevo
assassination in an example of elating / removal of Monument to Franz Ferdinand and
Gavrilo Princip)“ 141
13. Ismet Dizdarević – „Negation of scientific truth on cultural past by defence
mechanisms“ 149
14. Dragomir, Vuković – „, Historical and contemporary dimensions of the phenomenon of
hatred in the former Yugoslavia and Bosnia and Herzegovina“ 167
15. Alma Jeftić – „From Divided Memories to Divided Discourse: How Many Historical
Turths Exists in Bosnia-Hercegovina“ 173
16. Sabahudin Hadžialić – „Twilight of Remembrance in Bosnia-Hercegovina-
Examples of Bugojno & Skopje „, Donji Vakuf“ 187

17. Marius Chelaru – „Knowing through culture – an important step to accept one to each other and to deal better difficult moments“ 201

**Radovi učesnika Simpozijuma
Dostavljeno na jeziku autora
(bez engleskog prijevoda)**

18. Srđan Puhalo – „Koliko su vjernici u Bosni i Hercegovini spremni na pomirenje“ 209
19. Mirjana Nadaždin Defterdarević „Kultura sjećanja u kontekstu definisanja I tumačenja pravnih vrijednosti“ 229
20. Ladislav Babić – „Kultura sjećanja ili nekultura zaborava“ 239

Radovi učesnika Simpozijuma
dostavljeni na jeziku autora
(bez engleskog prijevoda)



Kultura sjećanja u kontekstu definisanja i tumačenja pravnih vrijednosti

Prof. dr Mirjana Nadaždin Defterdarević
Pravni fakultet Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru

nadazdin.defterdarevic@unmo.ba

Sažetak

Pravo je bitno određeno svojim vrijednostima koje su stavovi o trebanju i koji govore kako valja uspostaviti političku vlast i prinudno raspodijeliti društvenu moć. Među tradicionalnim pravnim vrijednostima mira, sigurnosti, zakonitosti, najveći značaj pripada vrijednosti pravde.

Prisila koja suštinski određuje pravo prihvatljiva je ako je pravedna. Dobro je pretpostavka prihvatanja. Iskustvo dobrog, doživljenog i sačuvanog u sjećanju afirmisaće buduće sadržaje koji se na njega oslanjaju ili pozivaju.

Mada su vladajuće vrijednosti iskazane u pravnim normama izraz potreba i rezultat moći vladajuće skupine, one se izražene kao opše dobro ne doživljavaju na taj način. Pravda se, koja u pravu izražava dobro kao specifičnu pravnu vrijednost, izražava kroz različite ideološke oblike pravde.

Temeljna pretpostavka integracije u zajednicu je usvajanje vrijednosti ili principa koje omogućavaju zajednički život heterogene zajednice.

Sjećanje, kao aktueliziranje sadržaja iz prošlosti, je dragocjen izvor pravnog legitimiranja. Zahvat u prošlost iz sadašnjosti je temelj okvira tumačenja i značenja koji na različite načine mobilise ili sputava akciju. Prošlost tako postaje sredstvo vladanja jer njen selekcionirani sadržaj učvršćuje autoritete i stvara socijalni smisao. Javna kultura sjećanja oblikuje se u skladu sa idejama i vrijednostima koje su u središtu politike globalne zajednice, i kao takva potiče afirmaciju društvenih i pravnih vrijednosti i olakšava njihovo prihvatanje.

Rad otkriva i analizira vezu koja postoji između kulture sjećanja i njenog uticaja na definisanje pravne vrijednosti pravde. Da li je ideološki oblik pravde autentičan? Da li je pravda definisana kulturom sjećanja? Doprinosi li kultura sjećanja perpetuaciji principa pravde? Uz ova pitanja rad će se osvrnuti i na hermeneutički aspekt kulture sjećanja u pravu. U radu će biti korišten uporedni metod i metod egzegeze.

Ključne riječi: pravne vrijednosti, pravda, tumačenje prava, kultura sjećanja, legitimiranje.

Uvod

Brojnim otvorenim pitanjima vezanim uz definisanje i tumačenje pravnih vrijednosti svakako treba pridodati i pitanje uticaja kulture sjećanja na taj aspekt prava što je do sada nedovoljno problematizirano.

Uobičajeno je da se pravo veže uz pojam pravnih vrijednosti. No uprkos tome, pravo pravne vrijednosti ne valorizuje uvijek na jednak način.

Najstariji stav prema kome se može suditi o pravnoj prirodi društvenih odnosa i normi povezan je uz princip pravde. Pravo je, uostalom, najlakše prihvatiti kao ostvarivanje pravde.

Polazeći od tvrdnje da je vrednovanje utemeljeno na vrijednosnim stavovima koji su subjektivni i neprovjerljivi, pozitivisti su skloni da isključe vrijednosne stavove iz definicije prava.

Normativno-formalističke koncepcije koje odbacuju vrijednosni kriterij ne negiraju značaj i važnost vrijednosnih principa i sudova u pravnom životu, ali poriču njihov značaj za pravnu nauku i definisanje pojma prava.

Pravna pojava „očišćena“ od vrijednosti i ciljeva bila bi osakaćena u svojoj ljudskoj biti, a pravna nauka, koja bi se ograničavala na tako osakaćenu pojavu bila bi formalizirana i nepotpuna spoznaja stvarnog predmeta pravnog iskustva.

Vrijednosni aspekt prava treba zato da bude objekt pravne nauke i element prava (Visković, 1981). Zato je nužno ustanoviti aksiološki sastav bića prava, njegove osobine vezane za vrijednosti, shvatiti pravo kao vrijednost i vrijednosti koje ostvaruje pravo (Visković, 1981).

U odnosu između vrijednosti i pojma prava važno je imati na umu da su vrijednosti i vrijednosne koncepcije odraz različitih historijsko-ideoloških i političko-pravnih vrijednosnih sudova, i definiciju prava njima ne treba opterećivati.

No pravo, posebno njegov normativni aspekt, ne može se razumijeti ukoliko je odvojeno od vrijednosnih stavova i ciljeva kojima ono zapravo služi. Tako vrijednosni stavovi i vrijednosti nisu značenja koja čovjek proizvoljno pridaje predmetima, nego značenja uslovljena ljudskim potrebama, interesima, naslijeđenim idejnim šemama i samim svojstvima predmeta (Visković, 1981).

Mada je pravo dosljedno u svom objektivnom pristupu stvarnosti, koliko je god moguće, u domenu vrednovanja, koje je za neke autore u pravu već samo po sebi sporno, taj pristup mora da se napusti jer vrednovanje je uvijek subjektivno.

Da bi se vrednovanje u pravu ipak, koliko toliko učinilo objektivnim ono se zasniva na onim vrijednosnim stavovima koji se postavljaju kao „trebanje“ kojima se društveni odnosi disciplinuju putem organizovane fizičke prisile, a društvena moć i druga društvena dobra tako se raspoređuju među društvenim grupama i pojedincima na različit način.

Kako fizička prisila u društvu pripada političkoj vlasti, to pravne vrijednosti, prvenstveno, trebaju osigurati uspostavljanje političke vlasti i uređivanje društvenih odnosa u skladu sa njenim sopstvenim interesima. Temelj pravnosti zato i treba tražiti tek u sadržaju onih vrijednosti koje su refleksija dominantne ideološke svijesti.

U svakom konkretnom društvu samo jedan sistem vrijednosti postaje, u potpunosti, ili u većoj mjeri, dominantna normativno vladajuća političko-pravna ideologija, a svi ostali zajedno ostaju kao opozicione, nevladajuće i vannormativne, političko-pravne ideologije.

Što se tiče vrijednosnih principa kojima se osigurava njena legitimnost - principa mira, sigurnosti, zakonitosti, potpunosti i izvjesnosti, oni su sami po sebi vrijednosno neutralni, a historijski i situacijski mijenja se sadržaj i način njihove primjene, utoliko što se putem njih ostvaruju ili barem

manifestuju, različite vladajuće-normativne i nevladajuće normativne ideologije pravde (Visković, 1981).

Hermeneutički značaj kulture sjećanja

Organizovano društveno pamćenje koje sklapa selektivne sadržaje prošlosti u misaoni poredak preuzima takvo značenje i sadržaj pojma i prosljeđuje ga dalje.

Pamćenje uspostavlja sklad u prihvatanju i tumačenju svijeta, a sjećanje je aktueliziranje, oživljavanje sačuvanih sadržaja. Obzirom na subjektivni kvalitet vrednovanja uvijek se nanovo nameće pitanje definisanja i tumačenja vrijednosti.

Pravo kao regulator društvenih odnosa ne može biti smješteno u strogi sistem iz koga se logički može izvući rješenje za svaki slučaj, nego se svaki slučaj mora posebno rješavati. Logičkom izvođenju rješenja iz norme često se suprotstavljaju razlozi zasnovani na usvajanju izvjesnih vrijednosti koje se ne mogu podvesti pod logiku.

Tumačenje u pravu smatra se ispravnim i društveno priznatim ako u velikoj mjeri poštuje važeća društvena shvatanja o tome koja su i kako se utvrđuju „prava“ značenja pravnih akata.

Hermeneutika uvjerljivo pokazuje kako pomoću odabranih prošlih sadržaja stvaramo okvire tumačenja i značenja za sadašnjost.

Hermeneutički pristup drži da je u svakom sjećanju prisutno ranije, sadašnje i moguće iskustvo, a odnos ovih vremena reguliše aktuelni kontekst.

Ta društvena shvatanja, koja usmjeravaju postupak tumačenja, osnove su društvenog konteksta pravnih akata, bez koga se bilo koji pravni akt ne može stvoriti ni razumjeti.

Kontekst tumačenja se mijenja. Da bi se osigurao kontinuitet prava i da bi se anulirala promjenjivost konteksta potrebne su pravne vrijednosti oko kojih postoji opšti konsenzus i koje djeluju kao njegove konstante.

Konsenzus najlakše osiguravaju nesporne vrijednosti.

Percipiranje vrijednosti

Pelerman je uočio da sudovi vrijednosti i sudovi stvarnosti, koji se potvrđuju iskustvom, nemaju isti učinak. Univerzalne vrijednosti, kakva je pravda, predmet su saglasnosti ukoliko su neodređene, ali primjenom na pojedinačni slučaj ili konkretno ponašanje neslaganja su neminovna (Tadić, 2007).

Pravo tako kvalitet pravnosti nalazi u pravdi, miru, pravnoj sigurnosti, računajući na njihovo neupitno prihvatanje od svih koji pod njegovim normama žive.

Da bi ti sadržaji ostali jednako nesporni kriteriji njihovog tumačenja koje uspostavlja najuticajnija društvena grupa, i koji su zapravo refleksija njenih sopstvenih interesa, bivaju formulisani na način da se transformišu u univerzalno prihvatljivu vrijednost. Oni postaju opšti. Oni se percipiraju kao dobro. Kao takvi oni osiguravaju svoju legitimnost.

Determinisanje i prihvatanje vrijednosti, kao sadržaja koji su upamćeni i sačuvani, koji se kao takavi prenose i održavaju, koji djeluju kao živi motivacioni i mobilizacijski elementi sadašnjice, osigurava se i selektivno konstituisanom prošlošću, za što se uvijek pobrine najuticajnija društvena grupa, opravdavajući tako i svoju poziciju.

Smisao prošlosti usvojen kulturom, posredovan na različite načine, čini je djelotvornom, te prošlost više nije činjenica već djelotvorni sadržaj sadašnjosti.

Interes vladajuće društvene grupe utvrđuje odnos javnog pamćenja i zaborava jednako kao i način njihovog korištenja koje osigurava vladajuća ideologija transformišući taj partikularni interes u opšti, a selektivno pamćenje u autentično i neiskrivljeno.

Upamćena, od zaborava sačuvana prošlost, sredstvo je vladanja. Ona određuje vrijednosti i učvršćuje autoritete. Ona osigurava društveni smisao.

Princip pravde

Da bi društvo – uprkos svom nejedinstvu i neminovnim sukobima opstalo kao trajno i relativno čvrsto, ono nužno traži jedan opšti mehanizam prisilne raspodjele društvene moći, vlasti, rada i bogatstva. U tom mehanizmu, koji društvo pretvara u pravni poredak, promoviše se vladajući princip pravde koji postavlja i istovremeno opravdava taj odabrani način društvene raspodjele koji, u najvećoj mjeri odgovara vladajućoj društvenoj grupi.

Pravda je ideal kome je u najvećoj mjeri namijenjena zadaća standarda jer, kako Lon Fuller kaže: „Bez slike ideala ljudske egzistencije pred našim očima, mi ne možemo imati standarda, bilo za nametanje dužnosti bilo za otvaranje novih puteva za izražavanje ljudskih sposobnosti.“ (Fuller, 1999).

Princip pravde u njegovom najapstraktnijem značenju je princip po kome društvena moć i vlast, djelatnost i ostala dobra, treba raspodijeliti među ljudima na taj način, što će se utvrditi jedno ili više bitnih ljudskih svojstava kao osnove razlikovanja i što će svim ljudima koji imaju ista svojstva ili istu mjeru istih svojstava, jednakim međusobno, biti date jednake vrste i mjere dobara, a svim nejednakim, nejednake mjere dobara u jednom opšteprihvaćenom odnosu.

Pravdu treba razumjeti i kao određenu koncepciju zajedničkog života, odnosno organizacije zajednice, koja svakom pojedincu omogućuje da zauzme mjesto koje mu odgovara, u skladu s njegovom prirodom (njegovim željama i sposobnostima), čime se u isto vrijeme osigurava blagostanje zajednice kao cjeline. Drugim riječima, problem pravde jeste da ugoditi pojedinim interesima, ujedno ih podređujući opštem interesu (Canivez, 1999)

Ova definicija pravde kulturom sjećanja se perpetuira kao načelo jednakosti, kako pravdu određuje Kanivez, ili kao izraz nepristrasnosti, kako je određuje Rols u svojoj Teoriji pravde (Rols, 1998). Način determinisanja sadržaja određuje njegovu vrijednost koja se u ovom slučaju percipira kao dobro. Pamti se kao dobro.

Zaključak

Kulturom kodirana prošlost u sebi krije određeni potencijal tumačenja koji se u svakom trenutku može primijeniti na nove sadržaje. Sjećanjem koje je petrificirano na taj način ne tumači se ponovo prošlost, već sadašnjost (Kuljić, 2006). I željena budućnost. Prošlost tako postaje neophodni i sastavni dio kulturnog orijentisanja, i po potrebi obrazac ideološkog uticaja.

Ovdje se nužno moramo vratiti na percepciju definicije pojma pravde. U sjećanju sadržaj tog pojma je jednakost i nepristrasnost. No, da li je pravda samo to?

Jedan drugačiji pristup pravdi suočava nas sa sadržajem koji za krajnji cilj nema princip jednake raspodjele nego princip nejednake raspodjele ili diskriminacije. Pravda u ovom smislu nalaže najprije da sve ljude treba svesti na skupinu bitno nejednakih, a zatim društvenu moć i vlast, djelatnosti i dobra podijeliti nejednako pripadnicima različitih grupa i jednako pripadnicima istih.

Nejednakost je primarno obilježje principa pravde i, kako Visković (1981) kaže, „Samo za naivne ima božica Pravde povez na oba oka i jednako raspoložive tegove vage!“

Građanskoj pravnoj misli poznato je da opšti i formalni princip pravde „*sum cuique tribuere*“ sadržajno vrlo apstraktan (Radbruch, 1998), i da ona dobiva svoj stvarni sadržaj tek u konkretnim i nestalnim shvatanjima jednakosti koja su uslovljena historijskim prilikama. To je razlog postojanja različitih koncepcija pravednosti, kao interesno uslovljenih i pristranih stavova, koji su različiti ne samo kod različitih naroda već i kod istog u isto doba, kod različitih društvenih slojeva, ali se bez razlike, svaki od njih, jednako legitimiše pozivajući se na ravnopravnost i nepristrasnost koju svojom primjenom osigurava.

Shvatanja o pravdi su zapravo ideološki izraz stvarnih društvenih interesa u procesu produkcije i reprodukcije društvenog života.

Uopšteno poimanje pravde kao načela klasno-diskriminatorske raspodjele ostavlja uvijek bez odgovora najvažnije pitanje – zašto su u pojedinim tipovima društva ljudi međusobno nejednaki i

jednaki, i kako po pojedinim koncepcijama pravde treba raspodijeliti društvena dobra među jednakim i nejednakim.

Kriteriji jednakosti i nejednakosti rezultat su stepena materijalne i duhovne kulture i stvarnih odnosa nejednakosti u konkretnim društvima koje ti kriteriji legitimiraju ili negiraju sa aspekta vladajućih društvenih grupa.

Selektivno pamćenje koje afirmiše samo one aspekte stvarnosti koji su sa pozicije dominantne društvene grupe opravdani i osiguravaju opšte prihvatanje, kao što je to u slučaju pravde njeno definisanje kao ravnopravnosti i nepristrasnosti, jednako će u sjećanju insistirati samo na pozitivnom aspektu mira i samo na pozitivnom aspekt pravne sigurnosti.

Mir se uvijek percipira kao društveno stanje u kome nema privatnog nasilja i u kom djeluje vlast sa legalnim monopolom fizičke prisile. Mada je mir pretpostavka pravnog poretka i nesporno humana vrijednost, on je istovremeno i sredstvo kojim se održavaju nehumani odnosi društvenog ugnjetavanja. Istina, mir štiti potčinjene od nekontrolisanog tlačenja, ali mir je i tada prije svega mir vladajućih klasa i njihove pravde (Visković, 1981).

Bez ikakve sumnje i pravna sigurnost je inicijalno pozitivna vrijednost, ali zanemaruje se i potiskuje činjenica da je ona i opravdanje perpetuiranju istih okolnosti što znači njihovo konzerviranje, održavanje postojećeg stanja bez moguće promjene, čak i onda kada je ona opravdana i nužna.

Vrijednosti nisu autentične kreacije sadašnjosti naslijeđujemo ih iz prošlosti kulturom sjećanja. Upravo time osigurava se njihova trajnost u pravu, mada se njihov aktuelnoobavezujući sadržaj mijenja. Te promjene posljedica se društvenih kretanja na koja pravo odgovara svojom elastičnošću, ali temeljne vrijednosni ostaju nominalno uvijek iste. Kultura sjećanja je najpodesniji način kojim se osigurava konsenzus za njihovo prihvatanje.

Pravo je neminovno oslonjeno na vrednovanje, no problem je što uprkos utemeljenosti ove tvrdnje u pravnoj nauci nedostaju potpunija istraživanja vrijednosno-teleološke dimenzije pravne pojave. Nedostaje sistematična teorijska i empirijska obrada opštih problema teorije pravnih

vrijednosti, idejnih osnova pozitivnopravnih sistema, povezanosti teorije pravnih vrijednosti, pitanja pravne ideologije, itd. (Visković, 1981).

Uz sve ovo, kao da sve ovo već nije dovoljno samo po sebi, pravu nedostaje i teorijska elaboracija uticaja kulture sjećanja na definisanje i tumačenje pravnih vrijednosti.

Literatura:

Canivez, P., (1999), *Odgojiti građanina*, Sarajevo, Pravni centar FOD BiH.

Fuler, L. (1999), *Moralnost prava*, Podgorica, CID.

Kuljić, T., (2006), *Kultura sjećanja*, Beograd, Čigoja štampa.

Radbruch, G., (1998), *Filozofija prava*, Beograd, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu.

Rols, Dž., (1998), *Teorija pravde*, Beograd-Podgorica, Službeni list SRJ i CID.

Tadić, Lj., (2007) *Retorika*, Beograd, Zavod za udžbenike i Službeni glasnik.

Visković, N. (1981), *Pojam prava, prilog integralnoj teoriji prava*, Split, Logos.

&

MIRJANA NADAŽDIN DEFTERDAREVIĆ je diplomirala na Pravnom fakultetu Univerziteta "Džemal Bijedić", a naučni stepen magistra i doktora pravnih nauka stekla je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ zaposlena je od 1996. godine. U zvanju je redovnog profesora. Autor je četiri knjige, koautor tri publikacije, autor je i trideset naučnih radova, a učestvovala je u realizaciji osam naučno-istraživačkih projekata. Učestvovala je u projektima međunarodnih i domaćih nevladinih organizacija koje su imale za cilj promociju građanskog društva, ljudskih prava i demokratije. Član je Upravnog odbora Fonda Otvoreno društvo Bosne i Hercegovine.

DIOGEN

pro mladost kultura magazin pro youth culture magazine



www.diogenpro.com

Year IV - Issue Broj 2 (39) October 2013



SPECIAL EDITION of DIOGEN pro culture magazine - DIOGEN pro youth culture magazine





Media biro d.o.o.
Zmaja od Bosne bb
Sarajevo
ID 4201578870008
PDV 201578870008
Br.rn-a 1941019315500147



PJ br. 1 Hamdije Cemerlica br.33
PJ br. 2 IMPORTANTNE CENTAR (-1)
PJ br. 3 Hamdije Cemerlica br.35

